

Araştırma Makalesi / Research Article

MEVZUATIMIZDA YENİ BİR SUÇ TİPİ: “ISRARLI TAKİP”

A New Type of Crime in Our Legislation: “Stalking”

Aybike BERBER YÖRÜK*

Öz:

Günümüzde sıkça karşımıza çıkan ısrarlı takip suçu hem ceza hem de bilişim hukukunu ilgilendiren bir suç tipi ve mevzuatımızda yeni olduğundan makalemize konu edilmiştir. Makale kapsamında suçun unsurlarına, doktrindeki tartışmalara ve bu yeni suç tipinin düzenlenme amacına ne denli hizmet ettiğine yer verilmiştir. Teknolojik gelişmelere paralel olarak dijitalleşen dünyada, daha kolay işlenir hale gelen ısrarlı takip suçunun önemi giderek artmaktadır. Erkek egemen toplumsal yapı ve genel idarenin bakışından kaynaklanan, başka bir deyişle sosyolojik ve siyasal sebeplerden ötürü özellikle başta kadına karşı şiddet olmak üzere her tür suçun arttığı Türkiye’de, bilişim sistemleri ısrarlı takip suçunun işlenişinde önemli bir araç olarak karşımıza çıktığından, yasal düzenlemesi ertelenemez bir gereklilik haline gelmiştir.

Makalenin odaklandığı sorun (hipotezi), *ısrarlı takip suçunu hakıyla tanımlamak yani sınırlarını tespit* etmektir ki, genel hatlarıyla makalemin başlığında kendisini göstermektedir. Bunun için kavramsal zemin etüdü ve tarihsel gelişme sürecinden hareketle ısrarlı takip suçu bileşenlerine ayrılmış; tümelden tikele konu bir bütün olarak kavranmaya çalışılmıştır. Makalenin amacı, bu suçun TCK’da nasıl düzenlendiğine bakarak, gördüğümüz eksiklerle isabetli hususları, bazı uygulamalar ışığında irdelemektir. Böylece kişilerin huzur ve sükununu bozma suçuyla benzerlik gösteren bu yeni suç tipine karşı, caydırıcılığın ne ölçüde gerçekleştirilebildiği ortaya konulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *İsrarlı Takip, Bilişim Hukuku, Ceza Hukuku, Siber Zorbalık, Kadına Yönelik Şiddet*

* İstanbul Aydın Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, avaybikeberberyoruk@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-3100-6993>

Abstract:

The crime of stalking which we frequently encounter today, has been selected as the subject of our article since it concerns both criminal law and information technology law and it is newly added to our legislation. The article covers the elements of the crime, the discussions in the doctrine, and the extent to which this new type of crime serves its regulatory purpose. In a world parallelly digitalizing with technological developments, the importance of crime of stalking which is committing easier than before, is increasing day by day. In Turkey, where all types of crime, especially violence against women, are on the rise due to male-dominated social structures and the perspective of the general administration, in other words, for sociological and political reasons, legal regulation has become an urgent necessity, as information systems have emerged as an important tool in the commission of the crime of stalking.

The problem (hypothesis) that the article focuses on is to properly define, in other words to determine its boundaries which shows itself broadly in the title of the article. For this purpose, based on conceptual groundwork and historical development, the crime of stalking has been broken down into its components; an attempt has been made to understand the subject as a whole, from the general to the specific. The purpose of this article is to examine how this crime is regulated in the Turkish Criminal Code, highlighting its shortcomings and merits in light of certain applications. Thus, it will be revealed to what extent deterrence can be achieved against this new type of crime, which is similar to the crime of disturbing the peace and tranquility of individuals.

Keywords: *Stalking, Information Technology Law, Criminal Law, Cyberbullying, Violence Against Women*

GİRİŞ

Israrlı takip suçu mevcut kanuni düzenlemelerin yeterli koruma sağlamaması nedeniyle 7406 Sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un, 27 Mayıs 2022 tarihli *Resmî Gazete*'de yayımlanması ile mevzuata girmiştir. Türkiye'de özellikle kadına yönelik şiddetin son yıllarda arttığı ve kadın cinayetlerinin önüne geçil(e)mez bir hal aldığı herkesin malumudur. Aynı süreçte dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bilişim sistem ve araçlarının kullanılması suretiyle işlenen suçlar da artmıştır. İşbu sebeple ısrarlı takip suçunun kanunda düzenlenmesi, caydırıcılığın sağlanması açısından son derece önemlidir.

Odaklandığı sorun, ısrarlı takip suçunu tanımlamak olan bu makalenin yöntemi *nitel araştırmadır*¹. *Nitel araştırma, hukukun da parçası olduğu sosyal bilimlerin temelleri üzerinde yükselir. Bu makale özelinde yapmak istediğim, ilgili telif eserler (kitap ve makaleler) ile Yargıtay kararlarından derlediğim nitel verileri analiz ederek gerçeğe ulaşmaktır. Bunu yapmanın, ısrarlı takip suçu bağlamında son üç yıla ait bir mikro bilanço ile bundan sonraki süreçte ısrarlı takip suçuyla ilgili neyin veya nelerin yapılması gerektiğine ilişkin bir yol haritasını ortaya çıkaracağı açıktır.*

SUÇUN TANIMI

Israrlı takip İngilizcede "takip eden", "taciz eden" ve "peşini bırakmayan" gibi anlamları olan "stalking" kelimesinden gelmektedir (Tureng, 29.03.2024). Daha ayrıntılı olarak; *bir kimseyi takip etmek, evinin önünde beklemek, hediye göndermek, telefonla aramak veya mesaj atmak gibi başlı başına hukuka aykırı bir davranış olarak nitelendirilemeyen, haksızlık içeriğinden yoksun davranışların, belirli bir yoğunlukta ve belirli bir maksatla gerçekleştirilmesi* şeklinde tanımlanabilir (Koca & Üzülmöz, 2023: 516). Günlük hayatta sosyal medyanın etkisiyle sıkça duyar olduğumuz bu kavramın, ceza hukuku kapsamında kendisine, 7406 Sayılı Kanun'un 8. Maddesi ile TCK'nın 123/A maddesinde suç olarak yer bulduğu görülmektedir.

Sanal dünya, failin kimliğini kolaylıkla gizleyip mağdura erişimi kolaylaştırdığı için, ısrarlı takip suçu için son derece elverişli bir ortamdır. Israrlı takibin siber alanda yapılan türünü tanımlamak için Türkçede "siber ısrarlı takip", İngilizce de ise "cyberstalking" kavramı kullanılmaktadır. Siber ısrarlı takip aynı zamanda, bilişim dünyasında sık görülen siber zorbalık (cyber-

¹ Nitel araştırma yöntemi üzerine derli toplu çalışma için bkz. Bruce L. Berg ve Howard Lune, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Çeviri Editörü: Prof. Dr. Asım Arı, 9. Baskıdan Çeviri, Konya: Eğitim Yayınevi, 2019.

bullying) eyleminin de bir türüdür (Dülger, 2022: 27). Öyle ki, İstanbul’da farklı ortaöğretim kurumlarında eğitim gören 269 öğrenci üzerinde yapılan bir çalışmada; öğrencilerin %35,7’sinin siber saldırganlıkta bulunduğu; %23,8’sinin ise, siber zorbalık mağduru olduğu belirlenmiştir (Maviş, 2021: 2457). Siber zorbalık; failin kendisini kolayca gizleyebilmesi (anonimlik), mağdura kolayca ve her an ulaşabilmesi (erişilebilirlik), normal şartlarda failin mağdurdan fiziksel olarak güçsüz olabilmesine karşın siber ortamda failin güçsüz olmasının önemi bulunmaması (güç dengesizliği), failin sosyal medyada tekrar etmesine dahi gerek olmaksızın bazen yaptığı tek bir paylaşım dahi mağduru huzursuz edebilmesi ve zorbalayabilmesi, sanal ortamda zorbalık tespitinin daha zor olması (denetimsizlik) ve sosyal medyanın özellikleri nedeniyle zorbalığın daha fazla insana ulaşması ile bu kişilerin de kimliklerini gizleyerek bazen failin yanında mağdura saldırabilmesi (üçüncü kişilerin katılımı) gibi sebeplerle failer tarafından mağdura saldırabilmek için sıklıkla tercih edilen bir yöntem haline gelmiştir (Maviş, 2021: 2462-2467).

SUÇUN TARİHSEL GELİŞİMİ

Farklı ülkelerin hukuk sistemlerindeki düzenlemelere bakıldığında, ısrarlı takip suçunun ilk olarak 1990’lı yıllarda ABD’de, sonrasında Anglosakson ülkelerinde ve Kara Avrupası sisteminde düzenleme alanı bulduğunu görülmektedir (Koca & Üzülmüş, 2023: 517). Yine karşılaştırmalı hukuktaki düzenlemelere bakıldığında ısrarlı takip suçunun bazı ülkelerde zarar suçu; bazılarında ise, tehlike suçu olarak düzenlendiği görülür. ABD’de söz konusu suç tipinin tartışılıp önem kazanmasında Aktrist Rebecca Schafer’in başına gelenler önemli olup kendisi bir hayranı tarafından başından vurularak öldürülmüştür. Olay akabinde ilk kez Kaliforniya’da 1990 yılında, ardından da birçok ABD eyaletinde 1993 yılında takipçilik karşıtı yasal düzenlemelere gidilmiştir. Zaman içerisinde farklı tanımlar ile yürürlüğe giren ısrarlı takip suçunun, Kanada’da suç tacizi (criminal harrasment), Avusturya’da hukuka aykırı takip (unlawful stalking) olarak kanuni düzenlemesi yapılmıştır. Kıta Avrupası hukuk sistemini benimseyen ülkelerde ise suç tipi “ısrarlı takip” olarak tanımlanmamıştır (Taşkın, 2023: 102-103). ABD’de bu suç tipinin düzenlenmesine vesile olan asıl olay, bir arkadaşının annesinin kendisini yaşıtı olarak tanıtarak sürekli hakaret içerikli mesajlar yazmak suretiyle intihara sürüklediği Megan Meier olayıdır.

Avrupa Birliği’ne üye ülkelerden Almanya, Avusturya, Belçika, İngiltere, Danimarka, İrlanda, Hollanda ve Malta’da ısrarlı takip suçuna yönelik bir

düzenleme yapılmış ve yaptırım öngörülmüştür. Diğer on yedi Avrupa Birliği üyesi ülkede ise, ısrarlı takip suçu taciz ve sarkıntılık suçları kapsamında değerlendirilmiş ve bu kapsamda cezalandırılmıştır (Doğan, 2014/2: 145).

SUÇUN KANUNİ DÜZENLEME SÜRECİ

Türkiye’de “ısrarlı takip” tanımıyla suça ilişkin ilk düzenleme ceza kanunumuzda olup ancak 2022 yılında yapılabilmıştır². Yakın geçmişte yürürlüğe giren bir suç tipi olması nedeniyle doğrudan ısrarlı takip suçuna yönelik Yargıtay kararlarından sınırlı ölçüde yararlanılabildiğini³ peşinen söylemek isterim.

İsrarlı takip kavramının tanımı ise mevzuatımızda ilk defa, 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği’nin 3-1-j bendinde yapılmıştır (Taşkın, 2023: 104). İsrarlı takip suçunun mevzuatımızda yerini alıp yürürlüğe girmesi pek çok

² *İsrarlı takip*

MADDE 123/A- (Ek:12/5/2022-7406/8 md.)

(1) *İsrarlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faille altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.*

(2) *Suçun;*

a) *Çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi,*

b) *Mağdurun okulunu, iş yerini, konutunu değiştirmesine ya da okulunu veya işini bırakmasına neden olması,*

c) *Hakkında uzaklaştırma ya da konuta, okula veya iş yerine yaklaşmama tedbirine karar verilen fail tarafından işlenmesi hâlinde faille bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.*

(3) *Bu maddede düzenlenen suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyetle bağlıdır.*

³ Nitekim Yargıtay 12. Ceza Dairesi’nin 07.04.2025 tarihli, 2023/5834 E.- 2025/3410 K. Sayılı kararında suçun işlendiği tarihte ısrarlı takip suçunun kanuni düzenlemesi bulunmaması nedeniyle mahkûmiyet kararı verilemeyeceği şekilde karar verilmiştir:

“Sanık hakkında İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 2022/38926 ve 2022/33617 Sayılı ve ısrarlı takip suçuna ilişkin iddianamelere istinaden, İzmir 19. Asliye Ceza Mahkemesi’nin 08.03.2023 tarihli ve 2022/911 Esas, 2023/145 Karar sayılı kararı ile sanığın ısrarlı takip suçundan 5237 Sayılı Kanun’un 123/A, 62/1, 53 ve 5271 Sayılı Kanun’un 251/3. maddeleri gereğince 5 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve hak yoksunluklarına karar verildiği ancak ısrarlı takip suçunun 5237 Sayılı Kanununa 22/05/2022 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 12/05/2022 tarihli ve 7406 Sayılı Türk Ceza Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 8. maddesiyle eklenen 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 123/A maddesinin sanığın eylemlerini işlediği tarihten sonra yürürlüğe girdiği anlaşılmakla; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 7/1. maddesinde yer alan “İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. İşlendikten sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılmaz ve hakkında güvenlik tedbiri uygulanamaz. Böyle bir ceza veya güvenlik tedbiri hükmolunmuşsa infazı ve kanunî neticeleri kendiliğinden kalkar.” şeklindeki düzenleme karşısında, bahse konu somut olay tarihlerinde sanığın üzerine atılı ısrarlı takip eyleminin ceza mevzuatımızda suç tipi olarak düzenlenmemiş olduğu, sanığın ayrıldığı sevgilisi olan müştekiye karşı gerçekleştirdiği eylemlerin 5237 Sayılı Kanun’un 123/1. maddesindeki kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu kapsamında olup olmadığı hususunda yapılacak değerlendirme neticesinde sanığın hukuki durumunun tespit ve tayini gerekirken yazılı şekilde suç tarihi itibarıyla ceza mevzuatında suç tipi olarak düzenlenmemiş ısrarlı takip suçundan mahkûmiyet hükmü kurulması Kanuna aykırı olduğundan, kanun yararına bozma talebi yerinde görülmüştür”. Bkz:https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/dsp.php?fn=12cd-2023_5834.htm&kw=`2023/5834`&cr=ibb#fm (17.08.2025).

tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Bu tartışmalardan ilki, suçun huzur ve sükunu bozma suçu içinde değerlendirilebileceği görüşüdür. Oysa ısrarlı takip suçunda huzur ve sükunu bozma suçundan farklı olarak, sistematik olarak tekrarlanan eylemler nedeniyle mağdurda, ağır psikolojik tahribatın meydana gelmesi durumu ortaya çıkmaktadır (Temiz Gül, 2023: 77-79). Kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu ile ısrarlı takip suçunun ortaklaştığı en önemli nokta, her iki suç açısından fiillerde “ısrar” edilmesi unsurunun aranmasıdır. Ancak failin huzur ve sükunu bozma suçundan cezalandırılabilmesi için bağlı hareket olarak kanunda belirtilmiş olan: Kişilere “telefon edilmesi”, kişilere karşı “gürültü yapılması” veya “hukuka aykırı başka davranışta bulunulması” gibi hareketlerin sırf mağdurun huzur ve sükununu bozmak amacıyla gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Buna karşın beraberinde veya birlikte işlenebilen veyahut işlenebilecek suçların ağırlığı da göz önünde bulundurulduğunda, seçimlik hareketler ısrarlı takip suçunda geniş tutulmuş ve suçun belirli bir amaca ulaşma şartıyla işlenmesine yer verilmiştir (Yılmaz-İmret, 2024: 18).

KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Suçla korunan hukuki değer kişilerin huzurlu, sakin ve normal bir hayat yaşaması ve kendi özgürlük alanı içerisinde serbestçe hareket edebilme hakkıdır. Aynı şekilde mağdurun ısrarlı takip nedeniyle ortaya çıkabilecek daha ağır fiiller kapsamında, şiddet olaylarından korunması da amaçlanmaktadır. Dolayısıyla en geniş tanımıyla ve madde gerekçesinde yer verildiği üzere korunan hukuki değer; mağdurun maddi, manevi veya vücut bütünlüğüne yönelik ortaya çıkabilecek her türlü ağır fiile karşı, bu fiil ya da fiiller henüz ortaya çıkmadan ısrarlı takip suçunun yaptırıma bağlanmasıdır (Özer, Doğan & Bacaksız, 2023: 499).

SUÇUN MADDİ UNSURLARI

Bilindiği üzere ceza hukukunda “suçun maddi unsurları”, suçun dış dünyada gözlemlenebilen somut yönlerini ifade eder. Başka bir deyişle suçun eyleme dökülmüş kısmının hukuken değerlendirilebilen unsurlarıdır.

Suçun Faili ve Mağduru

Fail ve mağdur herkes olabilir. Aksine örnekler bulunmasına karşın cinsiyet olarak bakıldığından suçun failinin sıklıkla erkek olduğu görülmektedir. Nitekim ısrarlı takip ve kadın cinayetlerine dayanarak kaleme alınmış bir makalede, kadınların fail olduğu durumlar bulunmakla birlikte, erkeklerin fail olduğu kadın cinayetlerinin en geniş kategoriyi oluşturduğu tespitine

yer verilmiştir. Bu tespiti destekler nitelikteki verilerden bazıları şunlardır: ABD'de her yıl bin yetışkinden on dördü, kadınların altıda biri ve erkeklerin on dokuzda biri; İngiltere ve Galler'de ise, 2015/16 yılında 16-59 yaş arası kadınların %4,6'sı ve erkeklerin %2,7'si ısrarlı takip mağduru olmuştur (Moncton Smith & Szymanska, 2017: 4).

Mevzuatımızda ısrarlı takip suçunun nitelikli hallerinden birini oluşturan: TCK m.123/A maddesinin 2-a maddesi ile suçun “çocuğa ya da ayrılık kararı verilen veya boşandığı eşe karşı işlenmesi” hükmü de tesadüfen konulmuş olmayıp kadına karşı şiddetin önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Her ne kadar bu düzenlemenin “nitelikli haller” bağılı altında yer alması daha doğru olacaksa da söz konusu nitelikli halin düzenlenme amacı açıktır.

Fail yönünden ise, tek bir tipten söz edilebilmesi mümkün değildir. Zira suçta konu olaylara bakıldığında, failerin sosyal ve ekonomik durumlarının ve kişilik özelliklerinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir. Kimi olaylarda fail takıntılı bir kişilikken, bir başka olayda kıskanç ya da mağduru baskılamakla suç işleyen (manipülatif) bir fail olması mümkündür (Doğan, 2014/2: 142-143).

Bu noktada belirtmek gerekir ki, tüzel kişilerin suçun faili olması mümkün değildir ancak tüzel kişi yararına olacak şekilde gerçek kişi ya da kişilerin suçu işlemesi mümkündür. Failin suçun niteliği gereği mağduru tanınması veya tanımaması söz konusu olabilir. Mağdur yönünden ise, madde metninde yazıldığı üzere mağdurda açıkça bir huzursuzluk ya da endişe oluşması durumu arandığından, tüzel kişilerin bu suçun mağduru olması mümkün değildir (Erdoğan & İşten, 2022: 3788-3789).

Kadınlardan sonra üzerinde durulması gereken mağdurlar çocuklardır. Her iki mağdur grubu da mağdur olarak seçilme ihtimalleri ve fail karşısında fiziksel olarak dezavantajlı konumda olabilecekleri hususları göz önünde bulundurularak mutlaka korunmalıdır. Örneğin Türkiye'deki ortaokul öğrencileri arasında siber zorbalığı irdeleyen bir araştırmada, öğrencilerin ortalama %12'sinin siber zorbalık eylemlerine maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Aynı araştırmada bu öğrenciler arasında siber zorbalık konusunda farkındalığın az olduğu ve çocukların internet ortamının gerçekliği ve burada meydana gelebilecek zararın boyutunu kavramakta zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır (Zorluoğlu Yılmaz, 2022: 222-223). Belli ki, ısrarlı takip suçunun ciddiyetiyle sonuçlarının kavranması noktasında sıkıntılar vardır. Bu durum suçun işlenmesine engel olmak bir yana, mağdur olan çocuklar tarafın-

dan karşılık olarak işlenmesine dahi yol açabilecektir. Israrlı takip suçunun Türkiye’de oldukça geç düzenlenmesi de göz önünde bulundurulduğunda, toplumda bu farkındalığın oluşturulması ve aynı şekilde faillere gereken cezaların verilmesi, söz konusu suçun işlenmesini engellemek ya da en azından azaltmak adına önem arz etmektedir.

Fail

Israrlı takip suçu seçimlik ve bağlı hareket olmak üzere iki tür hareketle işlenebilir. Ancak TCK m.123/A’da sayılan eylemlerin ısrarlı bir şekilde gerçekleştirilmesi ve bu ısrarın fiilin haksızlık içeriği bakımından cezayı gerekli kılacak bir boyuta ulaşmış olması gerekmektedir. Gerçekten de bazı durumlarda ısrarlı takip suçu, bir eylemin cezalandırılabilirliği yönünden gerekli olan haksız içeriği barındırmıyor gibi görünebilir. Bir kişiye arkadaşları vasıtasıyla ulaşmaya çalışmak, bir kişinin bulunduğu yere gitmeye çalışmak veya bir kişiyi sosyal medyadan takip etmek bu duruma örnek olarak verilebilir. Ancak ısrarlı takip suçunda esas olarak cezalandırılan mağdurun rızası bulunmamasına karşın ısrarla failin eylemlerine devam etmesi ve bu ısrarın mağdur üzerinde olumsuz sonuçlar doğurmasıdır (Önok, 2022: 13). Mağdurun arzusuna aykırı olarak bir eylemin fail tarafından devamlı ve çok uzun olmayan zaman aralıklarıyla tekrarlanması ve fail ile bu eylemi arasında amaç birliği bulunması halinde, ısrar şartı gerçekleşmiş sayılabilecektir (Taşkın, 2023: 112). Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, aynı hareketin mutlaka pek çok defa tekrarlanması değil, maddede belirtilen farklı seçimlik hareketlerin farklı yer ve zamanlarda tekrarlanmasının da aynı kapsamda değerlendirileceğidir. Dolayısıyla suçun oluşması için eylemin zamana yayılması gerekir. Buna karşın bazı durumlarda eylem birden fazla gerçekleşmişse de suç oluşmayabilir. Bu duruma; bir e-postanın hatalı olarak birden çok kez aynı kişiye gönderilmesi, bir onay ya da rezervasyon teyidi için bir kişiye farklı yollardan (e-posta, arama, kısa mesaj vb.) ileti gönderilmesi örnek olarak verilebilir.

Ayrıca fiziksel ya da sanal ortamda bir seferlik takip ısrarlı takip suçunu oluşturmaz. Bu hallerde ilgili koşullar oluşur ise, fail aleyhine TCK m.105 kapsamında hükme bağlanan cinsel taciz veya TCK m.106 kapsamında hükme bağlanan tehdit suçlarından hüküm kurulabilir (Taşkın, 2023: 112-113). Ancak failin gerçekleştirdiği eylemler zinciri ilk başta hakaret, cinsel taciz, kasten yaralama, kasten öldürme, cinsel saldırı ya da tehdit suçunu oluşturmasa bile ısrarlı takip suçu bu ve benzeri suçların öncüsü gibi görülmeli ve değerlendirilmelidir. Zira failin ısrarlı takip suçu işlemesi ve akabinde bu

kapsamda yaptığı eylemlerin zamanla daha tehlikeli, tehditkâr davranışlara dönüşmesi ve hatta mağdurun ölümüne sebep olması gibi pek çok olay karşımıza çıkmaktadır (Doğan, 2014/2: 142).

Mevzuatımızda yeni düzenlenmiş olan ısrarlı takip suçunun yorumlanmasında, TCK m.123'e ilişkin verilen Yargıtay kararları ve gerekçeleri, "ısrar" şartının nasıl yorumladığını anlamak açısından kıymetlidir. Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin 22.12.2021 tarihli, 2021/27098 E., 2021/29961 K. sayılı kararında ısrar şartının mağdura rahatsızlık veren eylemin sürekli ve ısrarla devamı halinde söz konusu olabileceği ifade edilmiştir⁴.

Hâkim gerçekleştirilen tüm fiil ve davranışları göz önünde bulundurarak, somut olayın koşullarına göre ısrar unsuru yönünden karar verecektir. Örneğin fiziki takipten anlaşılması gereken bir kimsenin mutlak surette fiziken takip edilmesi olabileceği gibi, takip edildiğinin hissettirilmesi, çarşı-pazar gibi yerlerde sürekli karşısına çıkılması ya da evinin sokağında beklenmesi olabilir. İsrarlı takip suçunun takibi şikâyete bağlı olup zarar suçu olarak düzenlenmesi sebebiyle tehlike suçu olarak düzenlenen 123. maddeden ayrılmaktadır (Doğan & Bacaksız, 2023: 500).

Suçun maddi unsurunu oluşturan seçimlik hareketlerinden bir diğeri, mağdura temas kurmaya çalışmak olup suçun işlenmesi neticesinde mağdura ulaşılamasa dahi suçta aranan neticenin gerçekleşebilmesi için mağdurun failin kendisiyle temas kurmaya çalıştığından haberdar olması şart olarak aranmaktadır. Kanunda temas kurma vasıtası olarak; haberleşme ve iletişim araçları, bilişim sistemleri ve üçüncü kişiler belirlenmiştir. Haberleşme ve iletişim araçlarına yönelik madde gerekçesinde mektup, faks, kısa mesaj, e-posta, telefon, internet üzerinden oluşturulan programlar, uygulamalar ve sosyal mecralar gibi vasıtalara yer verilmiştir. Yine madde kapsamında üçüncü kişinin araç olarak kullanılmasına yer verilmiştir. Burada üçüncü kişinin fiziken ya da iletişim ve haberleşme araçları yoluyla kullanılması mümkündür.

Son olarak, bilişim sistemleri kullanılarak suçun işlenmesi konusuna ayrıntılarıyla değinmek isterim. Bilişim sistemi, bilginin makinelerle otomatik olarak işlenmesine ilişkin süreci ifade eder. Madde gerekçesinde haber-

⁴ "Sanık ...'ın, farklı zamanlarda ve birden çok kez telefon etme, evinin önüne gelme ve takip etme şeklinde gerçekleştirdiği suça konu eylemlerinde, TCK'nın 123. maddesinde düzenlenen kişilerin huzur ve sükununu bozma suçunun "ısrar" öğesinin oluşması karşısında, zincirleme suç hükümlerinin uygulanma koşullarının bulunmadığı gözetilmeden, aynı Kanununun 43/1. maddesinin tatbiki suretiyle fazla ceza belirlenmesi,"

leşme ve iletişim araçlarının aksine, bilişim sistemine ilişkin bir tanımlama yapılmamıştır. Bu kapsamda TCK'nın “bilişim sistemlerine girme” suçunu düzenleyen 243. maddesinin gerekçesinden hareketle internet veya bulut bilişim uygulamaları gibi “dijital erişim” sağlayan her türlü elektronik aracın madde kapsamında değerlendirilebileceği göz önünde bulundurulabilir (Özar, 2022: 1411-1412). “Bilişim sistemi” kavramı, ceza hukukumuzda ilk kez 20/09/2011 tarihinde *Resmî Gazete*'de yayınlanan Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmelik'in tanımlar ve kısaltmalar başlıklı 3'üncü maddesinin ilk fıkrasının b bendinde; “Bilişim sistemi: Bilgisayar, çevre birimleri, iletişim altyapısı ve programlardan oluşan veri işleme, saklama ve iletmeye yönelik sistemi ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır (Erdoğan & İştin, 2022: 3770).

Israrlı takip neticeli bir suçtur. Dolayısıyla suçun oluşması için kanunda sayılan ve yukarıda ayrıntılarına yer verdiğimiz eylemler neticesinde mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşması, mağdurun kendisinin ya da yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duyması gerekir⁵. Bu neticelerin en az birinin oluşması, suçun oluşması için yeterli olmakla birlikte, birden fazla neticenin oluşması da diğer bir ifadeyle mağdurda hem huzursuzluk oluşması hem de kendisi ya da yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duyması mümkündür (Dülger, 2022: 41).

Ek olarak madde kapsamında bir kısım düzenleme, söz konusu suçun daha ziyade kadınları hedeflemesi gerçeğinden yola çıkılarak yapılmış olup AİHM kararları yol gösterici olmuştur. Bu kararlardan ilk akla gelen; Opuz v Türkiye kararıdır. Söz konusu başvuru, başvurucu ve annesine başvurucunun eşi tarafından sürekli olarak ve yıllarca devam eden, nihayetinde başvurucunun annesinin öldürülmesi ve başvurucunun can güvenliğine karşın yeterli hukuki önlemlerin alınmaması ile sonuçlanan olaylara yönelik olarak

⁵ Nitekim Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Ceza Dairesi'nin 13.03.2023 tarihli, 2022/889 E.- 2023/365 K. Sayılı Kararında mağdurda ciddi bir huzursuzluk meydana geldiğinin ya da mağdurun kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duyduğunun tespit edilmesi ve bu tespit doğrultusunda ısrarlı takip suçu bağlamında diğer unsurların da tespiti halinde sanığa mahkûmiyet kararı verilmesi gerektiği aşağıdaki şekilde gerekçelendirilmiştir:

“Yukarıda belirtilen bilgiler ışığında yargılamaya konu somut olayda, müşteki sanığın 10/07/2022 tarihi öncesinde de sanığın aracı ile ikametinin etrafında dolanarak ve bekleyerek rahatsızlık verdiğini iddia ettiği, sanığın kolluk tarafından tutulan tutanağa ve tanık beyanına göre müştekinin evinin önünde araç içinde beklerken 10/07/2022 tarihinde yakalanmış olduğunun anlaşılması karşısında, sanığın, müştekinin ve olay tanığının dinlenerek TCK'nın 123/A. maddesinde düzenlenen ısrarlı takip suçunun unsuru olan ısrar ögesinin ne şekilde gerçekleştiği ve olayın müşteki üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da müştekinin kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olup olmadığı müştekiden sorulup tespit edilmeden eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle sanığın mahkûmiyetine karar verilmesi”. Bkz: [https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/dsp.php?fn=is-ankarabam-20cd-2022-889.htm&kw='2022/889`+&cr=ibb#fm\(17.08.2025\)](https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/dsp.php?fn=is-ankarabam-20cd-2022-889.htm&kw='2022/889`+&cr=ibb#fm(17.08.2025)).

yapılmıştır. AİHM yaptığı incelemede, yaşam hakkını düzenleyen AİHS m.2, işkence yasağını düzenleyen m.3, ayrımcılık yasağını düzenleyen m.14'ün ihlal edildiğine karar vererek, Türkiye aleyhine tazminata hükmetmiştir. Bu kapsamda Opuz v Türkiye kararı Türkiye'deki yargı sistemini ayrımcı olarak niteleyen ve cinsiyete dayalı şiddet nedeniyle ilk kez bir devletin hüküm giymesine sebep olan ağır bir karar niteliğindedir (Sevgi, 2021: 142). Türkiye, Opuz v Türkiye kararından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek üzere ilk olarak 11 Mayıs 2011 tarihinde "İstanbul Sözleşmesi" olarak bilinen Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni imzalamış, sonrasında 6284 sayılı Kanunu çıkarmıştır. Gerek İstanbul Sözleşmesi gerekse 6284 Sayılı Kanun 8 Mart 2012'de ve 28227 (Mükerrer) sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. (Doğan, 2014/2: 150). İstanbul Sözleşmesi kadına karşı her türlü şiddetin önlenmesi amacıyla taraf devletlere yükümlülükler yüklemektedir. Bu bağlamda ısrarlı takip suçu da sözleşmede 34. madde kapsamında ve "Musallat Olma" başlığı ile; "*Taraf devletler, başka bir kişiye karşı mükerreren tehditkâr davranışlara girerek kişinin güvenliğinden endişe etmesine sebep olan kasıtlı davranışların suç sayılmasını sağlamak üzere gereken yasal veya diğer tedbirleri alır*" şeklinde yer verilmiştir.

Günümüzde hem 6284 Sayılı Kanun yürürlükte hem de ısrarlı takip suçu eksik de olsa nihayet TCK'da yerini almıştır. Buna karşın İstanbul Sözleşmesi'nden, 20 Mart 2021 tarihli *Resmî Gazete*'de yayımlanan 3718 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile çekilme kararı alınmıştır. Türkiye'de kadın cinayetlerinin sürekli arttığı göz önünde bulundurulduğunda bu tutum, kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddete, karar alıcıların siyaset penceresinden baktıklarını göstermektedir. Bu yaklaşım, İstanbul Sözleşmesi'nin "Genel Yükümlülükler" başlıklı 12. maddesinde taraf devletlere bir yükümlülük olarak yüklenen; "*kadınların aşağı bir cins olduğunu veya erkekler ile kadınlar için alışlagelmiş rollerin bulunduğu düşüncesine dayanan önyargıları, örf ve adetleri, gelenekleri ve yok etmek amacıyla kadınların ve erkeklerin sosyal ve kültürel davranış kalıplarının değiştirilmesi için gerekli tedbirleri alır*" hükmünün yerine getirilmesini zorlaştırmıştır. Esasen ısrarlı takip suçunun düzenleniş şeklinin faili gerçekten cezalandırıp cezalandırmadığının tespiti için anketler ve saha araştırmaları yapılması yerinde olacaktır. Ancak Türkiye'de karar alıcıların az önce tarif edilen yaklaşımı nedeniyle konjonktürel araştırmalar ile suç tipinin düzenlenmesinin yapılması şaşırtıcı olmamıştır (Önok, 2022: 21).

AİHM kararlarına dönüldüğünde, Opuz v Türkiye kararına benzer nitelikteki kararlara Fatma Yıldırım v Avusturya; Osman v Birleşik Krallık ve Bevacqua-S. v Bulgaristan kararları örnek olarak verilebilir. Bunun yanı sıra Buturuğă- Romanya kararında siber şiddet ilk kez, aile içi şiddetin bir türü kabul edilmiştir (Taşkın, 2023: 108). Başvurucunun, eski eşinin bilgisayarlarından kendisinin sosyal medya hesabına erişim sağladığı, özel konuşmalarını kopyaladığı ve bu sebeplerle ilgili bilgisayarın incelenmesini talep etmesi üzerine, Romanya adli mercileri gerekli delilleri toplamamıştır. AİHM, başvurunun eşinin bu eylemleri yönünden; siber zorbalığın artık kadınlara yönelik şiddetin bir parçası olarak kabul edildiğini, siber ortamda mahremiyetin ihlali, mağdurun bilgisayarının hacklenmesi, verilerin ve görüntülerin çalınması, paylaşılması ve manipüle edilmesi, hatta mahrem ayrıntıların paylaşılması hususlarının siber zorbalık olarak değerlendirmesi gerektiğini ifade etmiş ve başvurucu lehine ihlal kararı vermiştir.

SUÇUN MANEVİ UNSURU

Suç doğrudan ya da olası kastla işlenebilir. Zira kanunun lafzından da görüldüğü üzere, belirtilen davranışların ısrarla işlenmesi hali aranmaktadır. Buna karşın suçun işlenmesinde özel kast ya da saik aranmamaktadır. Ancak belirtmek gerekir ki, suçun oluşumu bakımından varlığı gerekli olan somut tehlike (filin mağdur üzerinde ciddi bir huzursuzluğa ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olması), objektif cezalandırılabilme şartı taşıdığından bu tehlikeleri kapsaması gerekmez. Failin mağdur üzerinde huzursuzluğa ve güvenlik kaygısına objektif olarak neden olduğunun belirlenmesi yeterlidir. Dolayısıyla hangi maksatla olursa olsun madde metnindeki davranışların kasten işlenmesi halinde suç oluşacaktır (Koca & Üzülmöz, 2023: 523-524).

HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ

Hukuka uygunluk nedenleri failin meşru bir zeminde olduğu ve bu sebeple hukuka aykırılığın ortadan kalktığı yani failin suç olmaktan çıktığı nedenlerdir. Israrlı takip suçunda genel hukuka uygunluk nedenleri -meşru savunma, zorunluluk hali, kanun hükmü ve görevin ifası, hakkın kullanımı, ilgilinin rızası- suçun niteliğine uyduğu ölçüde geçerlidir. Bu kapsamda örneğin CMK m.90 uyarınca, sadece suç işleyen bir kişiyi yakalamak amacıyla yapılacak ısrarlı takip, hukuka uygun olacaktır (Özar, 2022: 1417).

Hukuka uygunluk nedenlerine verilebilecek bir diğer örnek, mağdurun izlendiğini bilmesine rağmen itirazının olmamasıdır. Bu halde mağdurun rızası, hukuka uygunluk nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı şekilde

durumun gereklilikleri nedeniyle uygulanan koruma tedbirleri de hukuka uygunluk nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin CMK m.135 kapsamında mağdura yönelik iletişimin tespiti koruma tedbirinin uygulanması ya da CMK m.139 kapsamında mağdurun gizli soruşturmacı tarafından takip edilmesi halinde suç oluşmayacaktır. Buradaki hukuka uygunluk nedeni yasal dayanaktır. Buna karşın örneğin özel dedektiflik faaliyeti kapsamında bir kişinin ısrarlı olarak takip edilmesi ve bu durumun kişinin iç huzurunun bozulmasına sebebiyet vermesi halinde ısrarlı takip suçu oluşur. Zira özel dedektiflik kurumunun hukukumuzda kanuni bir düzenlemesi yoktur. Dolayısıyla hukuka uygunluk nedeninin varlığından söz edilemez. Aynı şekilde yürütülen soruşturma nedeniyle kolluğun, Cumhuriyet Savcısı ya da sulh ceza hakiminin kararıyla bir şüphelinin takip edilmesi hali de elbette hukuka aykırılıktan yoksun olarak değerlendirilmelidir (Tulay, 2024: 80).

Ancak bazı durumlarda hukuka uygunluğun, somut olayın koşullarına göre değerlendirilmesi gerekir. Örneğin TCK 232/2 maddesinde, ebeveynlerin terbiye hakkından doğan disiplin yetkisinin kötü kullanımına yer verilmiştir. Bu kapsamda ebeveynlerin çocuklarını zararlı alışkanlıklardan korumak amacıyla ısrarla takip etmesi eyleminin suçu oluşturmaması için çocuğunu takip eden ebeveynin çocuğunun üzerinde ciddi şekilde huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olmaması gerekir (Taşkın, 2023: 122-123). Nitekim bir üst mahkeme kararı ile de aynı sebeple babanın kızının güvenliğinden endişe etmesi nedeniyle kendisiyle iletişime geçmeye çalışmasının, hayatın olağan akışına uygun olması ve babanın suçu işleme yönünde bir kastı da bulunmaması nedeniyle ısrarlı takip suçunun oluşmadığı yönünde karar verilmiştir⁶. Bu nedenle suçun oluşup oluşmadığı, eylemin kanuni dayanak sınırları kapsamında kalıp kalmadığına bakılarak, somut olayın koşullarına göre değerlendirilmesiyle tespit edilebilecektir.

⁶ Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 20. Ceza Dairesi'nin 25.05.2023 tarihli, 2023/18 E.-2023/666 K. sayılı kararında bu husus aşağıdaki şekilde gerekçelendirilmiştir:

"..saniğa isnat edilen ısrarlı takip suçunun maddi unsurlarının oluşmadığı gibi saniğin kastı yönünden manevi unsurunda oluşmadığı, saniğin katılanın ebeveyni olması, her anne baba gibi çocuklarına karşı sorumluluğu gereğince endişe duyması ve katılan kızını müşterek konutlarına geri getirmesine ilişkin yapmış olduğu faaliyetlerin TCK 123/A maddesi gereğince ısrarlı takip suçuna vücut vermeyeceği, hayatın olağan akışı içerisinde toplum yapısı ve aile düzeni açısından bir ebeveyninden beklenilecek bir tutum ve davranış olması da göz önünde bulundurularak sanık hakkında beraat kararı verilmesi gerekirken mahkumiyetine karar verilmiş olması..". Bkz: <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/dsp.php?fn=is-ankarabam-20cd-2023-18.htm&kw=%C4%B-1srar%C4%B1+takep`+`123/A`&cr=ibb#fm>

SUÇA ETKİ EDEN HALLER

Suçta etki eden haller, suçun ağırlaştırıcı ya da nitelikli halleridir. Suçun basit halinde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası öngörülmekteyken, nitelikli hallerin varlığı halinde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Suçun nitelikli halleri TCK'nın 123/A maddesinin 2. fıkrasında yer almakta olup sırasıyla aşağıdaki şekildedir:

Suçun Çocuğa ya da Ayrılık Kararı Verilen veya Boşandığı Eşe Karşı İşlenmesi

Bu nitelikli hal, suçun on sekiz yaşından küçüklere karşı ya da ayrılık kararı verilen veya boşanılan eşe karşı işlenmesi halinde oluşacaktır⁷. TCK m.6 kapsamında tanımlanan haliyle çocuk, on sekiz yaşın altında olan herkeştir. Ayrılık kararı verilen ya da boşanılan eşe karşı yapılan düzenleme, kadına karşı şiddetin gittikçe artması üzerine getirilmiştir. Bu durumun belirlenmesinde Medeni Kanun hükümleri dikkate alınacaktır. Taraflar arasında evlilik bağı bulunmasa dahi birlikte yaşayan, sevgili olan, duygusal ya da cinsel birliktelik yaşayan kişilerden birinin diğerine karşı ısrarlı takip suçuna konu eylemleri gerçekleştirmesi halinin de bu madde kapsamına değerlendirilmesi gerekmektedir (Dülger, 2022: 45). Zira buradaki nitelikli halin temel amacı çocuğun ve kadının korunması olup bu yaklaşım, düzenlemenin amacına da uygun olacaktır. Bu kapsamda örneğin suçun, hali hazırda evlilik birliği devam eden eşe karşı işlenmesi özel olarak düzenlenmemiş olup evlilik birliği devam ederken evini ayıran eşine karşı suçun işlenmesi halinde, cezanın ağırlaştırılması söz konusu olmayacaktır (Erdoğan & İştin, 2022: 3791). *Dolayısıyla madde düzenlemesi bu yönüyle eksiktir.*

⁷ **Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 07.01.2025 tarihli, 2023/5745 E.- 2025/181 K.** Sayılı kararı ile Bölge Adliye Mahkemesi'nin haksız değerlendirme ile bozduğu karara yönelik ilk derece mahkemesi kararına atıfla sanığın ısrarlı takip suçunu çocuğa karşı işlemiş olması nedeniyle mahkumiyetine karar verilmesi şeklindeki bozma kararı aşağıdaki şekilde gerekçelendirilmiştir:

“Sanığın olay günü akşam 19:15 sıralarında yolda yürüdüğünü gördüğü yaşı küçük mağdureyi yakın mesafeden takip etmeye başladığı, etrafta oyun oynayan çocukları kastederek “korktun mu çocuklardan” diyerek katılan ile konuşmaya çalıştığı, akabinde katılan sessiz kalmasına rağmen devamlı katılana “nerelisin, senin ne işin var burada, niye buralara geldiniz, ne iş yapıyorsunuz” şeklinde sorular sorduğu, sanığın alkolü olduğunu hisseden ve kendisine fiziksel temasta bulunabileceğini düşünen katılanın kaçarak olay yerinden uzaklaştığı, sanığın katılanı yaklaşık 300 metrelik yol boyunca yakından takip edip kendisiyle iletişim kurmaya zorladığı, akabinde katılanı geçerek yeniden katılanın yanına yaklaştığı, katılan cevap vermemesine karşın sorular sormayı sürdürdüğü, bu itibarla sanığın eylemine ilişkin TCK'nın 123/1. maddesinde düzenlenen kişilerin huzur ve sükununu bozma suçu yönünden değerlendirme yapılması yerine delillerin takdirinde hataya düşülerek yazılı şekilde sanığın beraatine karar verilmesi hukuka aykırı olup, açıklanan nedenlerle katılan vekilinin temyiz istemi yerinde görüldüğünden İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 12. Ceza Dairesinin kararının 5271 Sayılı CMK'nın 302/2. maddesi gereği, Tebliğname'ye uygun olarak, oybirliğiyle BOZULMASINA” Bakınız: <https://lib.kazanci.com.tr/kho3/ibb/files/dsp.php?fn=12cd-2023-5745.htm&kw=`2023/5745`+&cr=ibb#fm> (17.08.2025).

Bu nitelikli hal kapsamında 30/2 hatasının gündeme gelmesi de söz konusu olabilir. Örneğin takip ettiği mağdurun on sekiz yaşından küçük olduğunu ya da bir sosyal medya mecrası üzerinden sürekli mesaj attığı mağdurun eski eşi olduğunu bilmeyen faile TCK m.30/2'de yer alan hata hükümleri uygulanacaktır (Temiz Gül, 2023: 113).

Türkiye'nin hali hazırda İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğine yönelik cumhurbaşkanı kararı nedeniyle yürürlükte olan 6284 Sayılı Kanun ve ısrarlı takip suçuyla kadınların korunmasına yönelik yapılmış bir kısım düzenlemeler yeterli değildir. Bizce kadına yönelik şiddetin böylesine çok görüldüğü bir ülke için, konuyla ilgili uluslararası bir sözleşmeden çekilmek, yapılan düzenlemelerin uygulanması noktasında samimi olunmadığının göstergesidir. Dolayısıyla *sadece mevzuatın tahkim edilmesi değil, karar alıcılarla toplumun kadınlara bakışı ve zihniyet değişikliğine ihtiyaç olduğu kanaatindeyim.*

Suçun, Mağdurun Okulunu, İşyerini, Konutunu Değiştirmesine ya da Okulunu veya İşini Bırakmasına Neden Olması

Bu nitelikli halde cezalandırılan husus, mağdurun yaşadığı korku ya da huzursuzluk nedeniyle günlük hayatın rutinlerini ve olağan gereklerini yerine getiremez hale gelmesidir. (Özar, 2022: 1418). Nitelikli halin düzenlendiği ilgili maddeye bakıldığında, sınırlı sayı ilkesi ile maddede sayılan düzenlemelere yer verildiği görülmektedir. Buna karşın suçun mağdur üzerinde yarattığı etkiyle (baskı, korku, huzursuzluk nedeniyle) daha ağır sonuçların ortaya çıkması da mümkündür. Örneğin ısrarlı takip nedeniyle mağdur akıl hastalığına yakalanabilir, trafik kazası yapabilir ve ölebilir (Temiz Gül, 2023: 113-114). Bu kapsamda yine suçun ABD'de tartışılmasına sebebiyet veren Megan Meier olayında olduğu gibi, *mağdurun intihar etmesi halinin de düzenlenmesi gerektiği görüşünderiz.* Benzer örnekleri çoğaltmak mümkündür: Kanada'da cinsel içerikli fotoğrafları sosyal medyaya yüklenen ortaokul öğrencisi Amanda Todd, intihar etmeye kalkmış, mağdur ölmeyince pek çok kişi kendisiyle alay eden mesajlar göndererek, Amanda'yı sosyal medya üzerinden taciz etmeye devam etmiştir. Amanda sonunda kendini asarak yaşamına son vermiştir (Maviş, 2021: 2470). *Ülkemizde bu yönde bir düzenleme yapılmaması da eksikliklerdir.* Örneğin Alman Ceza Kanunu'nda failin gerçekleştirdiği hareketin mağdurun ya da mağdurun aile mensuplarından ya da yakınlarından birinin ölüm tehlikesi altına girmesi ya da sağlıklarının ağır şekilde bozulması tehlikesinin oluşması, cezayı artıran bir faktör olarak düzenlenmiştir (Erdoğan & İşten, 2022: 3792).

Suçun, Hakkında Uzaklaştırma ya da Konuta, Okula veya İş Yerine Yaklaşmama Tedbirine Karar Verilen Fail Tarafından İşlenmesi

Söz konusu nitelikli halde, suçun hakkında tedbir uygulanan fail tarafından işlenmesi söz konusudur. Buradaki nitelikli hal esasen 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un 5/1-c maddesi kapsamındaki “*Korunan kişilere, bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması*” düzenlemesi uyarınca, hakkında tedbir uygulanan failin suçu işlemesi durumunda uygulanacaktır. Bu kapsamda söz edilen tedbir ısrarlı takibi gerçekleştiren eş ya da aile üyelerinden birine karşı hâkim tarafından verilmekte olup ısrarlı takibin fiziksel şiddet boyutuna ulaşmaması için tedbir kararı verilmesi son derece önemlidir (Temiz Gül, 2023: 114-115).

Buna karşın değinilmesi gereken önemli bir husus, bu nitelikli hal kapsamında ısrarlı takip suçunun bilişim sistemlerini kullanarak işlenmesine yer verilmemesinin bir eksiklik olduğudur. Kaldı ki, 6284 Sayılı Kanunu’nun 5/1-f maddesinde, “Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla veya sair surette rahatsız etmemesi” denilerek bu husus düzenlenmiştir. Ek olarak günlük hayatta da sıkça karşımıza çıktığı üzere, teknolojinin de gelişmesiyle ısrarlı takip suçu çoğunlukla fiziki takibe nazaran iletişim araçları kullanılarak ya da sanal ortamda işlenmektedir (Taşkın, 2023: 123-124). İletişim araçları ve bilişim sistemlerinin kullanılması yoluyla suçun işlenmesi halinin nitelikli hal kapsamında düzenlenmemesi nedeniyle basit halinden cezalandırmaya gidilecek olması kanaatimizce büyük bir eksiklik.

SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

Suçun özel görünüş biçimleri; teşebbüs, iştirak ve içtima olup ısrarlı takip suçu yönünden bu özel görünüş biçimleri aşağıdaki başlıklar altında detaylıca incelenecektir.

Teşebbüs

İsrarlı takip suçunda, ısrar şartının aranması nedeniyle suç mütemadi (kesintisiz) suç olarak kabul edilmelidir. Dolayısıyla temadi bitene kadar suçun işlenmesi mümkündür. Bu nedenle suçun neticesi hareketinden ayrılabilen ve süreklilik bitene kadar suça iştirak edebilmek mümkün olabilmektedir. Sonuç olarak bizim de katıldığımız görüşe göre suç teşebbüse elverişli değildir (Taşkın, 2023: 124; Koca & Üzülmüş, 2023: 525). Öğretide aksi yöndeki görüş ise; ısrarlı takibe rağmen mağdurda ciddi bir huzursuzluk veya endişe oluşmaması halinde teşebbüsten söz edilebileceği şeklindedir (Özbek & Doğan, 2023: 501).

İştirak

İştirak, kanunen tek kişi tarafından işlenebilen bir suçun, birden fazla fail tarafından iş birliği yapılarak işlenmesi halidir. Suçun kanunda düzenleniş biçiminde tek bir failden söz edilmekteyse de birden fazla kişi tarafından işlenmesi hali de mümkündür. Buna karşın suçun mütemadi (kesintisiz) bir suç olması nedeniyle temadi bitene kadar suça iştirak edebilmesi de mümkündür (Taşkın, 2023: 125). Ek olarak belirtmek gerekir ki, suçun müşterek fail olarak işlenebilmesinin yanı sıra yardım eden ya da azmettiren olarak da işlenebilmesi söz konusu olabilir. Örneğin bir gün biri ertesi gün diğeri mesaj atmak suretiyle mağduru huzursuz eden failler müşterek fail, bu faillere mağdurun adresi, telefon numarası gibi bilgileri temin eden kişi ise, yardım eden olacaktır (Özar, 2022: 1420).

Son olarak, suçun üçüncü kişilerin kullanılması suretiyle temas kurma şeklinde işlenmesi halinde, üçüncü kişinin söz konusu suçun işlenmesinde araç olarak kullanıldığını “bilmemesi” şartı aranmaktadır. Zira bilmesi halinde üçüncü kişinin suça iştirak etme isteğinin var olduğu kabul edilecek ve gerçekleştirilen hareketlerin niteliğine ve suça katkısının düzeyine bakılarak üçüncü kişinin müşterek fail ya da suça yardım eden olması hali söz konusu olacaktır (Dülger, 2022: 49).

İçtima

Suçun içtima incelemesinde özellikle suçun zincirleme olarak işlenip işlenemeyeceği tartışması gündeme gelecektir. Zira suçun tanımında yer alan ısrar şartı nedeniyle meydana gelmesi için hareketin ısrarlı, diğer bir ifadeyle bir kişiye karşı birden çok kez gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu noktada suçun fail tarafından aynı suç işleme kastıyla farklı zamanlarda aynı mağdura karşı mı işlendiği yoksa farklı ısrarlı takip suçlarını işlemeye yönelik mi olduğunun tespiti önem arz edecektir. Buna karşın, failin ısrarlı eylemlerinin suç tipi kapsamında cezalandırılması sebebiyle aynı mağdura karşı suçu farklı kasıtlarla işlediğinin tespitinin yapılması oldukça zordur (Taşkın, 2023: 125). Bu nedenle zincirleme suç hükümlerinin uygulanamayacağı görüşüdeyiz.

Buna karşın TCK m.43/2 kapsamında yer alan, aynı neviden fikri içtimanın uygulanması mümkündür. Zira failin aynı suçu tek bir hareketle birden fazla kişiye karşı işlemesi önünde bir engel bulunmamaktadır. Örneğin failin bir ailenin tüm bireylerine aynı anda mesajlar iletmesi halinde TCK m.43/2 şartları gerçekleşmiş olacaktır (Özar, 2022: 3800).

Son olarak TCK m. 44 hükmünün de değerlendirilmesi gerekir. Bu kapsamda failin aynı hareketle birden fazla suçun oluşmasına sebep olması hali söz konusu olup bu durumda en ağır cezayı gerektiren suçtan cezalandırılması durumu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla failin ısrarlı takip suçunu işlediği bir durumda örneğin mağdura sosyal medya üzerinden sürekli olarak mesajlar atması eyleminin yanı sıra bu mesaj içeriklerinde mağduru tehdit etmesi halinde TCK m.44 hükmünün oluşacağından söz edilir.

YAPTIRIM, SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA

Suçun hem temel halinin hem de nitelikli halinin soruşturması ve kovuşturması şikâyete bağlıdır. Bu sebeple mağdur veya suçtan zarar görenin fiili öğrendikten sonra altı aylık hak düşürücü süre içerisinde şikâyette bulunması gerekmektedir.

Israrlı takip suçu uzlaştırmaya tabii bir suç değildir. Bu noktada belirtilmesi gereken, aynı hukuki yararı korumasına karşın tehdit suçu ile kişilerin huzur ve sükununun bozma suçlarının uzlaştırma kapsamına alınırken, ısrarlı takip suçunun bu kapsama alınmamasıdır. Bu düzenleme suç politikası açısından çelişkili olmakla birlikte bizim de katıldığımız görüşe göre, mağdurun uzlaşma kapsamında hiçbir baskı altında bulunmaması yönünden yerindedir (Taşkın, 2023: 128). Israrlı takip suçunda şartların bulunması halinde, Cumhuriyet savcısı tarafından kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilmesi mümkündür.

Suçun temel hali için ceza miktarına bağlı olarak tutuklama kararı verilemez, zira temel hali tutuklama yasağına tabiidir. Bu suç kapsamında verilecek cezanın iki yılın altında belirlenmesi halinde HAGB ya da cezanın ertelenmesi kararı verilebilir. Aynı şekilde cezanın bir yıl veya daha az süreli hapis cezası olması halinde seçenek yaptırıma çevrilmesi mümkündür. Görevli mahkeme asliye ceza mahkemesi olup verilen karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması mümkündür. İstinaf mahkemesince verilecek karar, kesin hüküm niteliğindedir.

CMK'nın 234. maddesi uyarınca, ısrarlı takip suçunun mağduru olan kişilere barolar tarafından ücretsiz avukat yardımı desteği sağlanmıştır ki (Dülger, 2022: 54), bu hüküm son derece yerindedir.

SONUÇ

Öncelikle ısrarlı takip suçunun bazı ülkelerde zarar suçu, bazı ülkelerde ise tehlike suçu olarak düzenlendiğini belirtmek isteriz. Türkiye'deki dü-

zenleme, ısrarlı takip suçunun zarar suçu olduğu şeklindedir. Buna karşın doktrinde benim de katıldığım görüşe göre, suçun somut tehlike suçu olarak düzenlenmesinin mağdurun korunması ve ceza adaletinin sağlanması bakımından daha uygun olabileceğini düşünmekteyim.

Israrlı takip suçuna yönelik kanuni düzenleme yapılması son derece yerindedir. Her ne kadar huzur ve sükunu bozma suçu ile sıkça karşılaştırılmaktaysa da huzur ve sükunu bozma suçunun işlenmesi halinde ısrarlı takip suçunun aksine mağdurda bir endişe ve huzursuzluk duygusu oluşmamakta ve buradaki eylemler mağdurun sürekli olarak farklı şekillerde takibini içermemektedir. Hal böyleyken düzenlemenin bazı eksikleri olduğu da ortadadır. Özetle bunlar: suçun nitelikli halinin sadece boşanılan eşe karşı düzenlenmesi, mağdurun ya da mağdurun aile mensuplarından ya da yakınlarından birinin ölüm tehlikesi altına girmesi ya da sağlıklarının ağır şekilde bozulması tehlikesinin nitelikli hal olarak düzenlenmemesi, iletişim araçları ve bilişim sistemlerinin kullanılması yoluyla suçun işlenmesi halinin nitelikli hal kapsamında düzenlenmemesidir.

Israrlı takip suçunun mağduru fiziki ve psikolojik anlamda tüketen ciddi bir suç tipi olduğu ve mağdura karşı tehdit, cinsel saldırı, kasten yaralama ve öldürme ile intihara sürüklenme gibi suçların işlenmesine öncülük edebilen bir suç olarak da görülmesi gerekmektedir. Ne yazık ki, dijitalleşen dünya bu suçun işlenmesini kolaylaştırıp yaygınlaştırmıştır. Sosyal medya üzerinde kişilerin ısrarlı bir şekilde takip edilmesi hem çok daha sürekli bir şekilde yapılabilmekte hem de failin kimliğinin belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

Buna karşın aynı hukuki yararı korumasına rağmen ısrarlı takip suçunun, kişilerin huzur ve sükununu bozma suçundan farklı olarak uzlaştırma kapsamına alınmaması isabetli bir karardır. Zira ısrarlı takip suçunda mağdurun psikolojik olarak ya da örneğin şiddet gören eş veya çocuk olarak, faile nazaran güçsüz bir konumda olması durumu söz konusu olabilecektir. Bu nedenle mağdurun uzlaşma yönünden hiçbir baskı altında bulunmaması önem arz etmektedir. Ayrıca, suçun çocuğa karşı işlenmesi halinde bu yönde bir düzenleme yapılmamasına karşın şikâyete tabi olmaması, re'sen soruşturulması gerektiği görüşündeyim.

Bunların yanı sıra yukarıda özet halinde yer verdiğim üzere suçun nitelikli halinin eksik düzenlendiğini düşünmekteyim. Zira nitelikli hal kapsamında suçun basit halinde yer alan bilişim suçlarına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Oysaki, günümüzde teknoloji günden güne değişmekte olup mevcut

düzenleme uzun vadede yetersiz kalmaya devam edecek, belki de korunan hukuki yararı sağlamaktan daha da uzaklaşacaktır. Yine yalnızca ayrılık veya boşanma kararı verilen kişiler için bir koruma sağlanmış olmasının özellikle kanunun amaçlarından birinin kadının korunması olduğu da göz önünde bulundurulduğunda ciddi bir eksiklik olduğunu belirtmek gerekir. Kaldı ki, Türkiye’de kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin ne denli kanayan bir yara olduğu da düşünülduğünde bir de kanun maddesinin bu denli eksik düzenlenmiş olması zaten kadınların ülke olarak korunmadığı bir yerde daha da mağdur edilmesine yol açacaktır. Genel olarak kadınların, kadına yönelik şiddet eylemlerine karşı korunmadığı ülkemizde, faillere verilen beraat kararlarının kadınlara karşı ısrarlı takip suçunun işlenme oranında artışa sebebiyet verebileceği endişesini de taşımaktayım. Ancak elbette ki bu noktada ilk değişmesi gereken toplumdaki cinsiyetçi bakış açısidir. Zira kadınların her gün öldürüldüğü bir toplumda, kadınları koruyan uluslararası sözleşmelerin feshedilmesi neticesinde bu yönde efektif atılımlar beklemek pek olası değildir. Ek olarak nitelikli haller kapsamında azınlık ve güçsüz konumda olan grupların örneğin LGBT+ bireylerin, engelli vatandaşların alınmasının da göz önünde bulundurulması gerektiği görüşümdedir.

CMK’nın 234. maddesi uyarınca yapılan düzenleme ise kanaatimce son derece isabetlidir. Maddede yapılan değişiklik ile ısrarlı takip suçunun mağduru olan kişinin barolar tarafından ücretsiz avukat yardımı desteğinden yararlanması sağlanmıştır.

Sonuç olarak TCK’nın 123/A. maddesinin geliştirilmesi ve değiştirilmesi gerekmektedir. Buna karşın, suçun 2022 yılı gibi dünyada gündeme gelmesinden yıllar sonra düzenlenmesine rağmen nihayet mevzuatımızda yer alması ve fail karşısında güçsüz konumda olan mağdurların kamu gücüyle korunmasının hedeflenmesi, eksiklikler bulunmakla birlikte kadına karşı şiddete ve bilişim alanındaki gelişmelere cevap vermeye ehil bir düzenleme yapılması son derece isabetli ve sevindiricidir.

KAYNAKLAR

Ankara BAM 20. CD. 25.05.2023 T, 2023/18 E., K. 2023/666 K. sayılı kararı, Kazancı (Erişim Tarihi: 4.10.2025).

AİHS

6284 Sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

AİHM Buturuga v Romanya (Başvuru No: 56867/15), <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22002-12715%22%5D%7D> , (Erişim Tarihi: 26.09.2025)

AİHM Opuz v Türkiye, (Başvuru No: 33401/02), <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-92945%22%5D%7D> , (Erişim Tarihi: 26.09.2025)

Berg, B. L. & Lune H (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (9. Baskıdan çeviri). Konya: Eğitim Yayınevi.

Doğan, R. (2014). Kadına yönelik şiddetin bir türü olarak ısrarlı takip (stalking) kavramı ve suçu. *Ankara Barosu Dergisi*, 2014(2), 137–154.

Dülger, M. V. (2022). Normatif düzenleme açısından ısrarlı takip suçu. *Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(2), 21–57.

Erdoğan, Y., & İştin, İ. (2022). İsrarlı takip suçu. *Legal Hukuk Dergisi*, 20(238), 3759–3812.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Koca, M., & Üzülmez, İ. (2023). *Türk ceza hukuku özel hükümler*, (9. cilt). Ankara: Adalet Yayınevi.

Maviş, V. (2021). Ceza hukuku boyutuyla siber zorbalık. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2455-2500.

Moncton Smith, J. & Szymanska vd., Exploring the relationship between stalking and homicide, *University of Gloucestershire*, 2017.

Önok, R. M. (2022). Ceza hukuku tekniği açısından ısrarlı takip eylemlerinin suç olarak düzenlenmesi. *İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi, 8 Mart 2022 Özel Yayını*, 12-21.

Özar, S. (2022). İsrarlı takip suçu (TCK m. 123/A). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71(3), 1397–1430.

Özer, V., & Doğan, K., vd. (2023). *Türk ceza hukuku özel hükümler* (18. bs.). Seçkin Yayıncılık.

Sevgi, B. (2021). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Opuz-Türkiye kararına ilişkin değerlendirmeler ve Türkiye’de kadına şiddetin önlenmesine etkileri. *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 5(2), 115–151.

Taşkın, Ş. C. (2023). Israrlı takip suçu. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10(1), 91–135.

Temiz Gül, Y. (2023). *Israrlı takip suçu*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Tulay, M. E. (2024). Israrlı takip suçunun suç teorisi ile uyumu üzerine bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(1), 58–94.

Tureng. (2024). Erişim adresi <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/stalking>.

Yılmaz-İmret, H. (2024). Kadına karşı şiddetin bir türü olarak ısrarlı takip suçu (TCK'nın 123/A maddesi). *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1–23.

Yargıtay 4. CD. 22.12.2021 T, 2021/27098 E., K. 2021/29961 K. sayılı kararı, Kazancı (Erişim Tarihi: 3.10.2025).

Yargıtay 12. CD. 07.04.2025 T, 2023/5834 E., K. 2025/3410 K. sayılı kararı, Kazancı (Erişim Tarihi: 3.10.2025).

Yargıtay 12. CD. 07.01.2025 T, 2023/5745 E., K. 2025/181 K. sayılı kararı, Kazancı (Erişim Tarihi: 3.10.2025).

Zorluoğlu Yılmaz, A. (2020). Özel hukuk düzenlemeleri ışığında kadın ve çocuklara karşı tek taraflı ısrarlı takip (stalking), cyberstalking ve sorumluluk. *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 6, 215–236.